

TOP 5 ULAGANJA U DOBA INFLACIJE

Vodič za zaštitu štednje u
nesigurnim vremenima

Centar Zlata

Sadržaj

Uvod

O autorima

Inflacija - Najveći neprijatelj novčane štednje

Top 5 ulaganja u doba inflacije

- **Investicijsko zlato**
- **Nekretnine**
- **Investicijsko srebro**
- **Dionice i investicijski fondovi**
- **Kriptovalute**

Uvod

O visokoj inflaciji svakodnevno možemo čitati i slušati u vijestima te ju, nažalost, možemo i osjetiti u vlastitim novčanicima. Proizvodi su sve skuplji te si s istom količinom novca možemo priuštiti sve manje dobara i usluga, što efektivno znači da **naš novac vrijedi sve manje**.

Dok vrijednost novca i kupovna moć padaju, to se najviše očituje na našoj štednji u novcu koja iz dana u dan vrijedi sve manje. U proteklih godinu dana, **hrvatski su štediša samo zbog inflacije izgubili više od 10% svoje novčane vrijednosti**, a time su pogođeni oni koji svoj novac drže na bankovnim računima, kao i oni koji ga drže u obliku gotovine. Pritom nije bitno ni u kojoj valuti drže novac jer visoka inflacija pogađa apsolutno svaku fiat valutu - kako dolar i euro, tako i kunu i franak.

Kako bismo se od toga zaštitili, potrebno je svoju štednju prebaciti u neki drugi oblik imovine, odnosno **potrebno je novac ulagati** u imovinu čija vrijednost može rasti u budućnosti. Potreba ulaganja posebno je vidljiva u vrijeme inflacije kad nije isplativo novac držati na računu.

Kako bismo pomogli štedišama, napravili smo ovaj kratki vodič u kojemu možete saznati sve o tome kako inflacija negativno utječe na vašu štednju, kao i popis **TOP 5 ulaganja** u koja je moguće ulagati za vrijeme visoke inflacije.

Nadamo se kako će ovaj vodič čitatelje natjerati na razmišljanje o budućnosti te načinima na koje mogu probati **zaštititi svoj teško zarađeni novac** od gubitka vrijednosti uslijed inflacije.

O autorima

Direktor, dr. sc. Saša Ivanović

“Inflacija je glavna tema među ekonomskim stručnjacima već neko vrijeme, a više ju nije moguće ignorirati, budući da svakodnevno osjećamo njene posljedice u svojim novčanicima. Ono na što mnogi nažalost ne misle je utjecaj takve visoke inflacije na novčanu uštedevinu koju drže u bankama ili u gotovini i koji je izrazito negativan. Naime, **inflacija izjeda vrijednost naše štednje** koja svakim danom vrijedi sve manje i zato ju je potrebno zaštititi ulaganjem u isplative investicijske instrumente.”

Operativni direktor, Josip Kokanović mag. oec.

“Inflacija je najveći neprijatelj novčane štednje građana jer uštedeni novac zbog nje ubrzano gubi na vrijednosti. Iako je inflacija uvijek prisutna u nekoj mjeri, ovo čemu trenutno svjedočimo gotovo je bez presedana - stopa inflacije je u velikom dijelu svijeta dvoznamenkasta, a rastu cijena proizvoda, usluga i energenata svjedočimo gotovo svaki dan. U takvom okruženju, **izrazito je bitno svoju štednju zaštititi** prebacivanjem u neki isplativiji oblik imovine.”

O autorima

Centar Zlata

Centar Zlata vodeći je hrvatski distributer investicijskih plemenitih metala s preko 50.000 zadovoljnih korisnika te širokom ponudom investicijskih poluga i kovanica od zlata i srebra. Centar Zlata ovlašteni je distributer poznatih europskih kovnica kao što su austrijska državna kovnica **Münze Österreich**, švicarski **Argor Heraeus**, njemački **Heimerle+Meule** i **Hrvatska kovnica novca**.

Uz garanciju najbolje cijene, visoku razinu profesionalne usluge i opciju osigurane dostave, Centar Zlata svim štedišama i ulagačima u Hrvatskoj nudi mogućnost isplativog i sigurnog ulaganja u zlato i srebro u poslovnica diljem Hrvatske, kao i preko webshopa, što predstavlja jedan od najisplativijih oblika dugoročne štednje otporne na inflaciju.

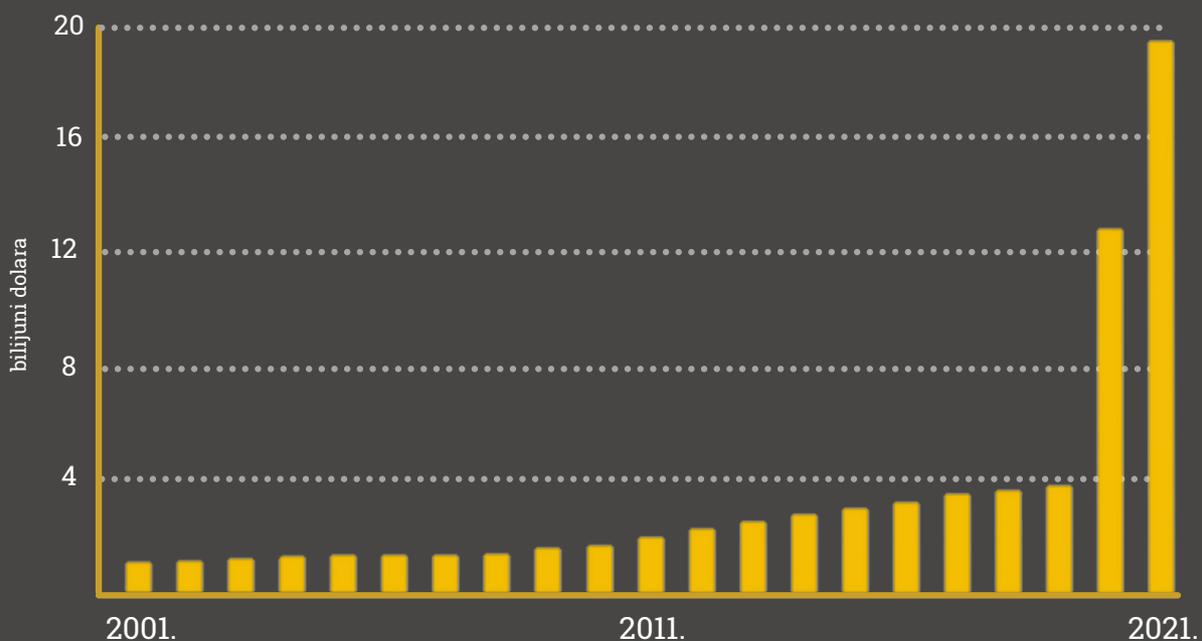
Inflacija - Najveći neprijatelj novčane štednje

U posljednje vrijeme sve češće slušamo o pojavi **inflacije**, a pritom možemo osjetiti i njene dalekosežne učinke na naš životni standard. Premda se ljudi često razbacuju pojmom inflacije, mnogima nedostaje dublje razumijevanje ovog fenomena, kao i što stoji iza njegovog nastanka.

U osnovi, inflacija označava **rast opće razine cijena** dobara i usluga u nekom vremenskom razdoblju. Inflacija je u pravilu prisutna u svakom gospodarstvu i odnosi se na cijene svega - od goriva i nekretnina do svakodnevnih potrepština koje kupujemo u supermarketima.

Ipak, točnije bi bilo objasniti inflaciju kao **pad vrijednosti valute** koja posljedično uzrokuje i pad kupovne moći osobe koja drži danu valutu. Rast cijena proizvoda i usluga ne označava povećanje vrijednosti istih, već pad vrijednost našeg novca zbog kojeg je potrebno izdvojiti više sredstava za istu količinu proizvoda i usluga.

Kako bismo shvatili uzroke inflacije, važno je razumjeti da je "inflacija uvijek i svugdje monetarni fenomen", kako je popularno izjavio monetarni ekonomist Milton Friedman još 1963. godine. Masovno štampanje novca ni iz čega u povijesti je uvijek dovelo do hiperinflacije i posljedičnog kraha valute i monetarnog sustava. Primjere za to možemo naći još u antičkom Rimu, drevnoj Kini i srednjovjekovnom Egiptu, ali i u suvremenom dobu.

Rast količine dolara u optjecaju u SAD-u zadnjih 20 godina; izvor: FED

Inflacija - Najveći neprijatelj novčane štednje

Hiperinflaciju (pojava kada cijene rastu za više od 50% na mjesečnoj bazi) mogli smo vidjeti tijekom Američkog građanskog rata te između dva svjetska rata u mnogim zapadnim zemljama, osobito u Weimarskoj Njemačkoj. Daleko najgori slučaj hiperinflacije u povijesti zadesio je **Mađarsku** krajem drugog svjetskog rata. Cijena tadašnjeg mađarskog penga udvostručavala se svakih 15 sati, a u jednom je trenutku mjesečna stopa inflacije izražavala se u brojkama s dvadesetak nula.

Kreatori mađarske ekonomske politike u to vrijeme smatrali su da je moguće pokriti fiskalne rashode i otplaćivati brzorastući državni dug sumanutim povećanjem monetarne mase. Takva politika dovela je do situacije u kojoj su izdavane novčanice velike vrijednosti, a vrlo brzo nakon toga kovanice i papiri počeli su nestajati iz optjecaja jer je materijal od kojeg su izrađivani imao veću intrinzičnu vrijednost od one na koju je novac glasilo.

Sljedeći val hiperinflacije 80-ih je godina zahvatio dobar dio Istočnog bloka zajedno s Jugoslavijom, a patile su i latinoameričke ekonomije poput Brazila, Meksika, Perua i Bolivije. Hiperinflacija također je bila prisutna i u Hrvatskoj ranih 90.-ih, a danas je uglavnom možemo naći kod zemalja u razvoju, primjerice Zimbabve 2008. godine.

Tijekom globalne financijske krize koja je pogodila svijet 2008., mnoge ekonomije imale su priliku suočiti se s nešto drugačijom vrstom inflacije, tzv. stagflacijom - stanjem u kojem bruto domaći proizvod (BDP) stagnira ili opada, dok gospodarstvo istovremeno trpi visoku inflaciju i relativan rast nezaposlenosti. Nešto nalik stagflaciji bilo je prisutno i tijekom naftnih kriza u SAD-u 70.-ih i 80.-ih godina kada su stope inflacije na trenutke iznosile od 15% do 20%. U takvim situacijama, poduzeća otpuštaju radnike i dižu cijene kako bi kompenzirali gubitke, dok preostali radnici zahtijevaju veće nadnice zbog inflacije - domino efekt koji je među ostalim potaknuo i financijsku krizu 1997. u Aziji.

Inflacija - Najveći neprijatelj novčane štednje

Međutim, unatoč kritikama brojnih makroekonomista, počevši od 2008. godine, veliku popularnost u SAD-u i EU stekla je **moderna monetarna teorija** (MMT) koja nalaže da jaka država poput SAD-a koja se zadužuje u vlastitoj valuti kupovinom državnih obveznica, de facto ne može bankrotirati neovisno o tome kolika je visoka inflacija.

Mnogi analitičari kontinuirano su upozoravali da se radi o nestabilnoj politici, a onda su se pandemija koronavirusa, izdašne subvencije radi spašavanja gospodarstva, rusko-ukrajinski sukob te poremećaji u opskrbnim lancima poklopili sa suludim pumpanjem novaca u optjecaj kao instrumentom „krpanja rupa“. Ovakva monetarna politika od strane središnjih banaka možda je kratkoročno djelovala efikasnom, ali dugoročno sve dolazi na naplatu upravo zbog **inflacije koja sve više izmiče kontroli**.

Zanimljivost

U trenutku pisanja ovog e-booka, mjesečna inflacija u SAD-u tako iznosi **8.6%** - najveća razina još od razdoblja spomenutih naftnih kriza, dok istovremeno u eurozoni inflacija iznosi **8.6%** - najveća razina još od uvođenja eura 1999. godine. Inflacija se osjeti i u Hrvatskoj gdje je prošli mjesec dosegla **rekordnih 10.8%**.

Međutim, problem ne leži samo u trenutnoj krizi. Neutješna je činjenica da zbog akumulirane inflacije sve fiat valute, gotovo bez iznimke, već desetljećima pojačano gube na vrijednosti.

Uzmimo za primjer američki dolar koji je od 2000. do danas izgubio oko **50%** svoje kupovne moći zahvaljujući inflaciji. Drugim riječima, za istu košaru dobara koju smo mogli kupiti za 100\$ 2002. godine, danas je potrebno izdvojiti oko 200\$. Ista stvar vrijedi i za euro koji je od svog uvođenja do danas izgubio oko 40% vrijednosti.

Inflacija - Najveći neprijatelj novčane štednje

Pored gubitka vrijednosti fiat valuta, treba imati na umu da je preko 620 od 800-tinjak povijesnih valuta doživjelo krah. Prosječni životni vijek papirnate valute je oko 17 godina, dok je prosječna starost valuta koje trenutno koristimo čak 37 godina. Velika većina valuta ukinuto je strmoglavom hiperinflacijom ili jednostavno političkim dekretima. Ljudi koji su držali tu valutu naprosto su **ostali bez svojeg novca**.

Jedan od primjera neminovne sudbine fiat valuta su i turski kuruši od prije 100 godina koji danas ne vrijede apsolutno ništa u svom papirnatom obliku, a najnoviji primjer valute koja bi vrlo skoro mogla doživjeti kolaps je upravo turska lira za koju turski ministar financija ove godine predviđa inflaciju između 40 i 50%.

Sve je izglednije da i ostale fiat valute čeka ista sudbina jer su svijetu sve glasnjiji zagovornici digitalne valute koja bi u bliskoj budućnosti mogla zamijeniti praktično sve papirnate valute. To nam govori da se ni pred eurom ne nalazi nikakva pretjerano svijetla budućnost iako je vrlo izgledno da će Hrvatska ući u eurozonu za nekoliko mjeseci. Ciljani rok zasad ostaje 1. siječanj 2023. godine, a taj će datum označiti odlazak u povijest još jedne fiat valute, u ovom slučaju hrvatske kune koja je na sličan način 1994. godine zamijenila hrvatski dinar.

Iako inflacija poprima različite intenzitete, važno je naglasiti da ona **uvijek negativno utječe na našu štednju** u fiat valuti. Držanjem novca "u čarapi", stopa inflacija će svojim dugogodišnjim kumulativnim utjecajem lagano izjedati vrijednost naše uštede. S druge strane, držanjem novca na oročenoj štednji u banci, također se nećemo usrećiti. Kamatne stope već su neko vrijeme na povijesno niskim razinama, što znači da je naš prinos na oročenu štednju znatno manji od stope inflacije. Primjerice, ako je godišnji prinos na oročenu štednju 1%, a inflacija u istom periodu 8%, to znači ne samo da nismo ostvarili prinos, već da smo još siromašniji nego u početku.

Inflacija - Najveći neprijatelj novčane štednje

Štediša koji drži svoj novac u banci, zapravo gubi na vrijednosti svojeg novca, a za sve to će naposljetku platiti i **porez** na kamate koje ostvaruje štednjom u visini od 12% + prizrez. Iz tog razloga, držanje i štednja novaca u banci u bilo kojem obliku zapravo nas čini relativno **siromašnijima**. Sličan fenomen, poznat pod pojmom **novčana iluzija**, prisutan je i kod rasta plaća čija je nominalna stopa često manja od stope inflacije. Iako slušamo kako plaće u Hrvatskoj nominalno rastu, taj rast plaće ne uzima u obzir inflaciju koja istovremeno značajno diže troškove života. Ako plaće rastu 3%, a inflacija u istom periodu raste po stopi od 8%, mi smo zapravo siromašniji odnosno naša kupovna moć smanjila se za 5%, unatoč tome što prividno na raspolaganju imamo više novca.

Kada govorimo o štednji i držanju novca kojeg smo zaradili u banci, ne treba zaboraviti činjenicu da hrvatski građani drže oko 76 milijardi kuna na tekućim i žiro računima u bankama te još 20,6 milijardi kuna u štednim i oročenim depozitima. Osim toga, devizni depoziti hrvatskih kućanstva iznose vrtoglavih 145,6 milijardi kuna. Postavlja se pitanje je li ovo isplativo za hrvatske građane jer gledajući realno, svake godine **milijuni štediša zapravo 'gube' svoj novac uzaludno ga držeći u banci**. Odgovor je jasan - štednja novca u banci trivijalan je poduhvat i pokazuje da nam kao građanima nedostaje financijske pismenosti.

Kupovna moć novca kroz vrijeme pada zbog inflacije, zbog čega je za istu količinu proizvoda potrebno odvojiti sve više novca

Inflacija - Najveći neprijatelj novčane štednje

Pored toga, u periodima ozbiljnih društvenih i ekonomskih poremećaja poput gospodarskih kriza, visoke inflacije, sukoba ili bankrota, držanje uštedevine u banci često se pokazalo kao **visokorizična** aktivnost. U takvim ekstremnim scenarijima može doći do masovnog paničnog povlačenja depozita i bankrota banaka, ostavljajući mnoge građane bez njihove uštedevine, a ne možemo isključiti ni potpuni slom dane fiat valute.

Najpoznatiji primjer paničnog povlačenja sredstava koje je dovelo do propasti mnogih banaka dolazi iz vremena Velike depresije tijekom 1930.-ih u SAD-u. Slične su pojave zabilježene i 1999. u Maleziji tijekom Azijske krize, 2001. tijekom Argentinske krize, 2008. u Americi tijekom svjetske ekonomske krize, 2014. u Rusiji nakon uvođenja prvog vala sankcija i 2015. tijekom Grčke krize.

Najnoviji primjer vidjeli smo nedavno, kada su uslijed ruske invazije građani Ukrajine brzo pohitali prema bankama ne bi li podigli svoju gotovinu, stvarajući dugačke redove ispred bankomata. Zbog sankcioniranih ruskih banaka, u brojnim hrvatskim gradovima također su se stvorili redovi ispred poslovnica Sberbanke, a Hrvatska narodna banka (HNB) bila je prisiljena uvesti dvodnevni moratorij na povlačenje depozita iz Sberbanke, što je značilo da građani mogu podići samo 7.280 kuna dnevno.

Znajući da se fiat valute pretvaraju u bezvrijedan papir, a držanje novca u banci ne služi ikakvoj svrsi, ostaje pitanje:

Što napraviti s našim novcem kako bismo sačuvali vrijednost imovine na dugi rok i osigurali našu uštedevinu?

Inflacija - Najveći neprijatelj novčane štednje

Što napraviti s našim novcem kako bismo sačuvali vrijednost imovine na dugi rok i osigurali našu ušteđevinu?

Logika nalaže da moramo imati bar dio sredstava u novcu kako bi mogli normalno funkcionirati i plaćati svakodnevne troškove. Međutim, onaj dio prihoda koji želimo ostaviti po strani za "crne dane" očito **moramo uložiti** u odgovarajuće instrumente koji će nam pružiti adekvatnu sigurnost u nesigurnim trenucima. Takvi instrumenti moraju sa sobom nositi određenu razinu prinosa kako bi zaštitili vrijednost naše ušteđevine od gomilajuće inflacije, ali i od drugih vrsta gospodarskih i društvenih poremećaja.

Budući da novac gubi vrijednost, potrebno je tražiti oblike imovine čija vrijednost kroz vrijeme raste i čiji rast nadmašuje inflaciju u dugom roku. Upravo je zato **ulaganje glavni način zaštite od inflacije** i bez ulaganja naš novac je osuđen na propast i gubitak vrijednosti.

U sljedećem poglavlju, pozabavit ćemo se oblicima ulaganja koji prema našem mišljenju najbolje služe toj svrsi, a svima koji planiraju bilo kakvo investiranje također savjetujemo da i sami pomno istraže sve opcije koje se nude te donesu vlastitu odluku o tome kako zaštititi svoju imovinu.

Top 5 ulaganja u doba inflacije

1. Investicijsko zlato

Investicijsko zlato podrazumijeva zlatne **poluge** čistoće zlata od minimalno 99.5% te **zlatnike** čistoće od minimalno 90% iskovane nakon 1800. godine. Ulaganje u investicijsko zlato povijesno se dokazalo kao jedan od najefikasnijih načina dugoročne **štednje**, očuvanja vrijednosti, kao i ostvarenja značajnog **prinosa**.

Zlato se također pokazalo vrlo otpornim na financijske krize, visoku inflaciju, političke destabilizacije i druge vrste društvenih poremećaja. Od ukidanja zlatnog standarda 1970.-ih do danas, cijena zlata u američkim dolarima narasla je preko 50 puta, a u posljednja dva desetljeća prosječni godišnji prinos na investicijsko zlato iznosio je preko **8.6%**. Tijekom financijske krize od 2008. do 2011., **cijena zlata narasla je za 200%**, a u pandemijskoj 2020. godini za 30%. Investicijsko zlato poznato je po svojoj dugoročnoj otpornosti i ograničenoj ponudi, što ga čini idealnim ulaganjem u doba gospodarskih nestabilnosti. Zlato je kao resurs ograničeno ponudom i proizvodnjom, što u pravilu znači da će rast potražnje ujedno dovesti i do **stabilnog rasta** cijene ovog plemenitog metala.

1. Investicijsko zlato

Među financijskim stručnjacima postoji gotovo univerzalni konsenzus da bi svaki ozbiljan ulagač trebao držati minimalno 5% svoje imovine u zlatu kako bi diversificirao svoj portfolio i zaštitio ga od potencijalnih tržišnih rizika. Diversifikacija portfelja je metoda upravljanja rizikom koja podrazumijeva ulaganja u različite oblike imovine kako bismo kao investitori smanjili ukupan rizik i utjecaj volatilnosti tržišta te maksimalizirali prinos našeg ulaganja. Na taj način štitimo svoju imovinu od rizika svojstvenih mnogim instrumentima ulaganja. Ekonomski analitičari također savjetuju da što je veći rizik druge imovine u našem portfelju, to bi udio zlata u njemu trebao biti veći, a isto vrijedi i za nesigurna i rizična vremena poput ovog u kojemu se trenutno nalazimo.

Uzmimo kao primjer hipotetsku situaciju u kojoj smo na početku prethodne financijske krize 2008. temeljili naš portfelj u potpunosti na ulaganju u burzovne indekse najvrijednijih američkih dioničkih društava. Nakon krize izašli bismo sa gotovo neznatnim prinosima koje bi većinski anulirala inflacija. No, da smo inicijalno držali 25% našeg portfelja u investicijskom zlatu, ostvarili bismo višestruko veći prinos.

Pored toga, treba naglasiti da čak i držanjem kompletnog portfelja u fizičkom zlatu ne smanjujemo kapacitet za ostvarivanje prinosa u ne-kriznim vremenima, dok istovremeno osiguravamo očuvanje vrijednosti svoje imovine i ostvarivanje značajnog prinosa u kriznim vremenima.

Zbog svoje kontinuirane **visoke likvidnosti**, zlato omogućava investitoru da gotovo uvijek podmiruje tekuće obveze čak i tijekom kriznih vremena kada je teško unovčiti druge oblike imovine poput nekretnina, dionica itd. Ulaganje u zlato, posebice u obliku zlatnih poluga i zlatnika, stoga je ključan element uspješnog investicijskog portfelja. Ne bismo trebali biti iznenađeni činjenicom da među investitorima koji se bave ulaganjem u zlato, možemo pronaći neka vrlo važna imena na svjetskoj razini.

1. Investicijsko zlato

Jedan od najbogatijih pojedinaca na svijetu, industrijalac i ulagač, **Warren Buffet**, koji je dugo godina bio skeptičan prema zlatu, prije koju je godinu posustao i kupio stotine milijuna američkih dolara vrijedne dionice rudarske kompanije Barrick Gold Corporation koja rudari zlato. Kako bismo sumirali sve što smo dosad rekli u jednoj rečenici, dovoljno je citirati utjecajnog fond menadžera Ray Dalia koji je jednom prilikom izjavio: **“Ako ne posjedujete zlato, ne znate ništa ni o ekonomiji, ni o povijesti.”**

Osim bogatih pojedinaca, čuvanje zlatnih rezervi također je važno za likvidnost, diverzifikaciju rizika, financijsku neovisnost i kredibilitet država, osobito u slučaju neizvjesnosti te globalnih nestabilnosti poput visoke inflacije, financijskih kriza i sukoba. Mnoge zemlje poput Kine, Indije, Rusije, Brazila, Turske, Kazahstana, Poljske i Mađarske, sve više kupuju vlastito investicijsko zlato u obliku zlatnih poluga, dok druge poput Njemačke, Austrije, Nizozemske i Rumunjske povlače svoje zlatne rezerve iz inozemstva gdje kapital potencijalno može biti blokiran.

Središnje banke diljem svijeta akumulirale su 2021. najveće količine zlatnih rezervi u posljednja tri desetljeća, kupivši oko 4.500 tona zlata. Radi se o ukupno 36.000 tona zlata, tj. 15% više nego što su središnje banke držale prije 10 godina. Najjače ekonomije svijeta i dalje drže iznimno velike količine zlatnih rezervi; SAD 8.133 tone, Njemačka 3.359 tona, Italija 2.452 tone, Francuska 2.436 tona, Rusija 2.299 tona, Kina 1.948 tona, Švicarska 1.040 tona, Japan 836 tona, Indija 744 tone i Nizozemska 612 tona.

1. Investicijsko zlato

Pritom treba naglasiti da ulaganje u fizičko zlato u obliku zlatnika i zlatnih poluga nosi sa sobom nekoliko prednosti u usporedbi s drugim oblicima ulaganja u zlato kao što su kupovina nakita, ulaganje u investicijske fondove koji investiraju u zlato, ulaganje u financijske izvedenice ili kupovina dionica rudarskih kompanija. Nedostatak kod nakita je njegova cijena koja je podložna naplati PDV-a, trošku izrade i zaračunavanju marže od strane zlatara. Investicijski fondovi naplaćuju naknade investitorima zbog čega možemo ostvariti manje prinose nego pri direktnom ulaganju u fizičko zlato. Posjedovanje dionica može generirati gubitke zbog lošeg upravljanja i neadekvatnog poslovanja rudarskih kompanija. Financijske izvedenice mogu donijeti značajan prinos, ali isto tako i gubitak te zbog toga se smatraju iznimno rizičnima.

Daleko najbolji, najsigurniji i najpristupačniji način ulaganja u zlato stoga je **investicijsko zlato u obliku zlatnika i zlatnih poluga**, kako za velike, tako i za male ulagače. Cijena po gramu veoma je povoljna jer nije potrebno mnogo obrade kao kod nakita. Za zlatnike često možete dobiti i višu cijenu od spot cijene samog metala jer oni posjeduju i kolekcionarsku vrijednost. Uz veći obujam također je moguće dobiti i popust na količinu. Zlatnici i zlatne poluge u **Centru Zlata** dostupne su u različitim masama, od 1 grama do 1 kilograma, a našu ponudu možete pronaći na sljedećoj poveznici.

Fizičko zlato također je visoko **likvidno** te univerzalno priznato kao vrijednost, što znači da se može bilo gdje u svijetu, u bilo kojem trenutku zamijeniti za novac. Lako se **prenosi**, jednostavno je za **skladištiti**, otporno na koroziju te **oslobođeno plaćanja PDV-a** i drugih poreza. S obzirom da je cijena zlata trenutno podcijenjena te da su pred nama izazovna vremena visoke inflacije, **sada je idealan trenutak** za sve male i velike ulagače da zaštite vrijednosti svoje imovine kupovinom investicijskog zlata u vidu zlatnika i zlatnih poluga kako bi dugoročno osigurali vrijednost svoje uštedevine.

2. Nekretnine

Kada je riječ o realnoj imovini poput nekretnina, može se reći da je to respektabilan dugoročni oblik ulaganja. **Realnu imovinu** definiramo kao imovinu s intrinzičnom vrijednosti koja proizlazi iz pripadajućih fizičkih svojstava. Primjeri realne imovine pored nekretnina su i plemeniti metali, energenti, umjetnine i kolekcionarski predmeti. Ova vrsta imovine poznata je po svojoj stabilnosti, otpornosti i ograničenoj ponudi što je čini izrazito poželjnom tijekom razdoblja visoke inflacije. Postoji gotovo jedinstveni konsenzus financijskih stručnjaka da je u investicijskom portfelju nužno imati barem dio sredstava u realnoj imovini ako vodimo imalo računa o sigurnosti našeg portfolija.

Za početak, **cijene nekretnina** dugoročno rastu i stoga ne čudi da najbogatiji i najuspješniji pojedinci diljem svijeta sve više kupuju zemljišta i nekretnine. Ovaj oblik ulaganja osobito je popularan u Hrvatskoj kao turističkoj zemlji. Nekretnina je oblik imovine koji se također može **koristiti** na svakodnevnoj bazi, što joj daje nefinancijsku vrijednosti. U nekretninama se može živjeti, ljetovati, skladištiti stvari i još mnogo toga. Ipak, za ulagača je očigledno važniji financijski aspekt.

2. Nekretnine

Kada govorimo o financijskoj isplativosti nekretnina, prvo što bi trebali istaknuti jest da one sa sobom donose **pasivan prinost** od rente u slučaju da ih se odlučimo iznajmljivati. Ovaj oblik pasivnog prihoda koji ulagač kao najmodavac ostvaruje od najmoprimca, igra veliku ulogu u isplativosti posjedovanja nekretnina. S obzirom da je ponuda nekretnina na tržištu relativno ograničena, u vremenu kada se javi veća potražnja, njihova će cijena značajno rasti. Kontinuiranim ubiranjem rente i prodajom nekretnine u pravom trenutku, na taj način možemo ostvariti pozamašnu dobit i to je upravo jedan od razloga zašto se sve više bogataša odlučuje na ulaganje u nekretnine i zemljišta.

Iako su nekretnine isplative kao ulaganje, ipak sa sobom nose i neke nedostatke, ponajprije to što **nisu pristupačne malim ulagačima** koji najčešće nemaju na raspolaganju stotine tisuće eura. Nadalje, svaka imovina ima određeni stupanj likvidnosti. Domaća valuta, najlikvidniji je oblik imovine, a nakon nje slijede zlato i strane valute. Nefinancijska imovina, u koju spadaju nekretnine, u pravilu **nije pretežito likvidna**.

Kuću se ne može baš tako jednostavno i promptno zamijeniti za novac jer su za prodaju često potrebni mjeseci pa čak i godine. U slučaju da nam hitno treba novac, nekretninu bi morali prodati daleko ispod njene realne vrijednosti. Potom se javlja problem trgovanja nekretninama koje nije oslobođeno oporezivanja odnosno potrebno je platiti **porez** na promet nekretninama ili porez na dodanu vrijednost ukoliko je stjecatelj nekretnine obveznik PDV-a.

S druge strane, amortizacija i **održavanje nekretnine** zahtjeva velike troškove za ulagača. Treba izdvojiti novac za popravke, adaptacije, čišćenja, komunalije i nepredviđene troškove, što nam bitno umanjuje profitabilnost ulaganja. Ako je nekretnina zapuštena, prodaja po prihvatljivoj cijeni nemoguća je, a troškovi renovacije nažalost eksponencijalno rastu s prolaskom vremena.

2. Nekretnine

Jedan od važnijih faktora koji ulazi u cijenu nekretnine jest njena **lokacija**. Nekretnine nisu prenosive, a ako lokacija izgubi atraktivnost, na što apsolutno ne možemo utjecati, cijena nekretnine znatno će pasti. U većini ruralnih krajeva u Hrvatskoj, kuće se praktično prodaju u bescjenje, dok su nekretnine oštećene potresima u Zagrebu i na Banovini također izgubile svoju vrijednost. Iako se možemo osigurati od prirodnih katastrofa, to iziskuje dodatne troškove u vidu plaćanja mjesečne premije. Osim toga, postoje negativne eksternalije od kojih se ne možemo osigurati, primjerice, izgradnja rafinerije koja ispušta nenasan smrad, izgradnja bučne prometnice, noćnog kluba i sl.

Moguće je stoga zaključiti kako nekretnine pružaju dobru zaštitu od inflacije, ali radi se o obliku ulaganja koji je dostupan samo onima imućnijima te onima koji imaju vremena brinuti o nekretnini. Za sve ostale, bolja je zaštita investicijsko zlato.

3. Investicijsko srebro

Ulaganje u srebro drugi je najpopularniji oblik ulaganja u plemenite metale, odmah nakon ulaganja u zlato. Srebro je plemeniti metal koji se tisućama godina koristio kao novac i sredstvo očuvanja vrijednosti diljem svijeta. U prošlosti je većina ljudi upotrebljavala srebro za obavljanje uobičajenih transakcija, dok je zlato bilo u pravilu rezervirano samo za bogatu manjinu. Iz tog je razloga srebro zaradilo nadimak „poor man's gold“ (hrv. „zlato za siromašne“).

Do 1960.-ih, srebro je vrijedilo **1 američki dolar po unci**. 1965., uvođenjem Coinage acta, ukinuto je kovanje od strane američke vlade, što je označilo micanje posljednjih ostataka srebrnog standarda u svijetu. Od tog razdoblja nadalje, **cijena srebra dugoročno u prosjeku raste**, popraćena gotovo istim faktorima kao i zlato. U posljednjih 20 godina, srebro je imalo kumulativni rast cijene od **386%** (gledano u američkim dolarima).

Najvolatilnije cijene, srebro postiže u kratkim periodima pri vrhuncima kriza kada je prisutna visoka inflacija, no to ne treba zamarati ulagače čiji je cilj dugoročno očuvanje vrijednosti i sigurnost od inflacije. Puno je važnije kako će se cijena srebra kretati u narednim desetljećima od toga kako će se kretati u narednoj godini. Štoviše, mnogi analitičari smatraju da je **srebro trenutno podcijenjeno** što znači da je idealan trenutak za ulaganje.

3. Investicijsko srebro

Radi se o metalu kojeg je, nakon zlata, najlakše oblikovati. Srebro je lagano za kovanje i obrađivanje te se može rastezati u tanke listiće i izvlačiti u dugačke žice. Prilično je otporno na koroziju, a zbog najveće električne i toplinske vodljivosti među metalima, ima raznovrsnu primjenu u proizvodnji automobila, mobitela, elektronike, baterija, mikročipova i sl. Gotovo 50% srebra troši se u industrijske svrhe. Slijedom toga, srebru se u narednim godinama predviđa još veći rast zbog povećane potražnje u industrijama električnih vozila, 5G-tehnologije i solarnih panela, kao i zbog visoke inflacije te kontinuirane krize opskrbnih lanaca.

U srebro se može ulagati na nekoliko načina. Kada je u pitanju ulaganje putem ETF-ova (pasivnih fondova) i dionica rudarskih kompanija, tu se kao i kod sličnih oblika ulaganja u zlato, javljaju brojni rizici.

Fondovi ne donose jednak prinos kao držanje investicijskog srebra i uglavnom zahtijevaju **naknade**, dok uspješnost dionica rudarske kompanije uvelike ovisi o njihovoj poslovnoj politici te gospodarskoj i financijskoj situaciji što može rezultirati gubicima odnosno smanjenim prinosom za investitora.

Što se tiče nakita, tu se kao glavni nedostatak ističe njegova cijena u koju su uračunati trošak izrade i marža. To u prijevodu znači da je potrebno izdvojiti veća sredstva, a za uzvrat dobijemo manje srebra. Iako nakit ima svoju sentimentalnu i estetsku funkciju, ne radi se o adekvatnom obliku ulaganja kada je u pitanju dugoročno očuvanje vrijednosti.

Kao najsigurniji, najisplativiji i najpristupačniji oblik ulaganja u srebro, dakako se ističe **investicijsko srebro u obliku srebrnjaka i srebrnih poluga**. Njegova cijena po gramu izrazito je povoljna jer nije potrebno mnogo obrade kao u slučaju nakita. Srebrnjaci mogu posjedovati kolekcionarsku vrijednost pa stoga vrijede više nego što nalaže sama spot cijena metala.

Investicijsko srebro u vidu srebrnjaka i srebrnih poluga visoke čistoće, dostupno je svima, osobito malim ulagačima jer je njegova cijena višestruko manja od cijene zlata. To ga ujedno čini vrlo **likvidnim** što znači da ga je moguće u vrlo kratkom roku zamijeniti za novac bilo gdje u svijetu. Relativno je lako za prenositi i skladištiti te izrazito otporno na koroziju.

3. Investicijsko srebro

Pored toga, investicijsko srebro služi za zaštitu vrijednosti tijekom inflacijskih perioda kada među ostalim, rast njegove cijene značajnije nadmašuje rast cijene zlata. Investicijsko srebro pruža nezavisnosti od financijskog sustava i fiat valuta te se može koristiti kao imovina za diverzificiranje rizika portfolija. Iz svih tih razloga, ono je, slično poput investicijskog zlata, jedno od najefikasnijih oblika dugoročne štednje, očuvanja vrijednosti i ostvarivanja prinosa.

Tu je za investitore vrlo bitno naglasiti važnost često spominjanog **omjera zlata i srebra**. Zlato i srebro ne kreću se uvijek u tandemu, no obično nakon velikih odstupanja, dolazi i do velikih korekcija. Kada se omjer značajnije pomakne u korist zlata, hipotetski investitor može očekivati posljedični rast cijene srebra koji će relativno stabilizirati omjer.

Prije nego što srebro naraste, hipotetski investitor može prodati zlato i kupiti srebro. Cijena srebra zatim raste i gura omjer značajnije u svoju korist. Investitor tada prodaje srebro i profitira, kupujući veću količinu zlata od one s kojom je inicijalno krenuo. Ipak, u danom scenariju ne treba zaboraviti činjenicu da se na investicijsko srebro plaća PDV-a što može umanjiti ukupnu profitabilnost, ali rast cijene u dugom roku u prošlosti je uvijek višestruko nadomjestio trošak PDV-a.

4. Dionice i investicijski fondovi

Financijski stručnjaci često naglašavaju kako je **ulaganje u dionice** jedno od najefikasnijih dugoročnih ulaganja, a svoje gledište temelje na nekoliko nepobitnih činjenica. U zadnjih više od sto godina, ulaganje u dionice američkih kompanija donosilo je prosječni godišnji prinos iznad 9%, a ako bismo tu brojku umanjili za prosječnu stopu inflacije u istom periodu, i dalje bismo govorili o realnom prinosu većem od 6.5%.

Jedan od najpopularnijih burzovnih indeksa na njujorškim burzama, **S&P 500** koji pokriva 500 tržišno najvrijednijih dioničkih društava u SAD-u, u posljednjih je 10 godina imao prosječni godišnji prinos od 11.67 %. U svijetu ulaganja ove brojke su itekako impozantne te više nego dovoljne kako bi se zaštitili od inflacije.

Međutim, ne smije se izostaviti činjenica da grafikoni prosječnog rasta dionica obično mjere najveće kompanije pojedine burze. Primjerice, naš najpoznatijih indeks, **Crobex**, uzima u obzir 25 najtrgovanijih dionica na Zagrebačkoj burzi. To je iz razloga što je nemoguće izračunati prosječne cijene apsolutno svih dionica, posebice onih najmanjih, na pojedinoj burzi. Ovdje nailazimo na problem jer čak i kad bi sve male dionice propale, to se ne bi odrazilo na spomenuti indeks. Pored toga, sastav indeksa varira, brišući dionice čija je vrijednost značajno pala.

4. Dionice i investicijski fondovi

Za unosno ulaganje u dionice stoga je potrebno pomno istraživanje te poznavanje tržišta i načina na koji funkcionira burza. Za početak, preporučljivo je imati u fokusu američko tržište za razliku od hrvatskih dionica čiji je prosječni godišnji prinos za od 1997. do 2018., umanjen za stopu inflacije i uvećan za dividendu, iznosio **tek 1%**. SAD svakako spada među stabilnije i bogatije države svijeta, s velikim količinama kapitala, dugom burzovnom tradicijom i razvijenim slobodnim tržištem. Nasuprot tome, većina država u svijetu, uključujući Hrvatsku, ne mogu se pohvaliti takvim sretnim povijesno-ekonomskim okolnostima i stoga je logično da se investitori okreću zemljama poput Amerike.

Unatoč tome, logička je greška imati percepciju da će američko gospodarstvo vječito prosperirati i eksponencijalno rasti po većim stopama nego što je to bilo u 20. stoljeću. Kad bi sve bilo tako jednostavno, ulagači bi naprosto uložili sve u američke dionice i čekali trenutak “pobiranja vrhnja”. Tužna realnost jest da moć SAD polako usporava te ulazi u fazu **stagnacije**, dok ekonomska snaga ostatka svijeta, posebice Azije, nezaustavljivo raste. Nemali broj analitičara već je odavno iznio prognoze o tome kako Sjedinjene Države unutar ovog desetljeća više neće biti prva svjetska velesila. Činjenica je da su strana tržišta sve jača i privlače sve veći kapital iz dana u dan.

Kada je riječ o ulaganju u dionice iz kuta individualnih investitora, laički gledano, strategija se čini vrlo jednostavnom. Cilj je kupiti perspektivnu dionicu pri dnu, ubirati dividendu, te prodati pri vrhu. No, stvari su mnogo zamršenije od toga. Katkad čak niiskusni investitori ne uspijevaju ostvariti ono što su naumili sa svojim portfeljom jer na vrijednost dionica djeluje dugačak popis faktora i varijabli od kojih su neke često nepredvidljive. Za uspješno i profitabilno ulaganje potrebno je **duboko poznavanje tržišta**, kao i dugogodišnje iskustvo. Neki će reći da čak i 10 godina izučavanja u tom pogledu možda nije dovoljno, a ostvarivanje kontinuiranog prosječnog prinosa većeg od 10% za mnoge može zvučati poput bajke.

4. Dionice i investicijski fondovi

Iz tog se razloga, kao glavna alternativa individualnom ulaganju, javljaju **investicijski fondovi**. Za investicijske fondove rade neki od najsposobnijih i najinformiranijih stručnjaka koji su se stekli svoje obrazovanje na specijaliziranim i eminentnim sveučilištima. Takvi analitičari vode računa o ogromnom broju faktora koji utječu na tržišta i dionice te provode svoje analize uz pomoć brojnih financijskih alata i izračuna. No čak i uz njihovu pomoć, investicijski fondovi najčešće ne uspijevaju nadmašiti referentni burzovni indeks, odnosno prosječan prinos burze.

Iz perspektive ulagača u investicijski fond, također je potrebno platiti "ruke" ovih stručnjaka, a ne treba zaboraviti ni plaćanje **poreza na kapitalnu dobit**. Postoje različite vrste **naknada** koje idu brokerima, a to može značajno umanjiti realni prinos od ulaganja. S druge strane, fond mora imati na raspolaganju određen dio sredstava kako bi mogao isplatiti investitore i stoga nije sklon ulaganju u rizične dionice koje bi potencijalno mogle donijeti velike gubitke.

To je razumljivo jer je vrlo teško predvidjeti koja će sljedeća "podrumaska" kompanija, poput svojevremeno Microsofta ili Facebooka, postati globalni div unutar narednih nekoliko godina, a koja će propasti zajedno s 80% ostalih startupova i njihovih ulagača. Predviđanje najprofitabilnije investicije u narednih nekoliko godina nemoguća je misija čak i za najveće svjetske financijske stručnjake i vlasnike samih brzorastućih poduzeća, a kamoli za manje ulagače.

Zbog svega navedenog, moguće je zaključiti kako ulaganje u dionice može (ali ne mora) pružiti određenu zaštitu od inflacije, ali za to je potrebno uložiti vremena u proučavanje tržišta i njegovo razumijevanje.

5. Kriptovalute

Ulaganje u kriptovalute poput **bitcoina** u posljednje je vrijeme steklo masovnu popularnost među velikim brojem ljudi. Kriptovalute su postale "mainstream" ulagački instrument, privukavši velik broj banaka, investicijskih fondova i običnih investitora koji su ulaganjem u kriptovalute spremni riskirati kako bi profitirali. Mnogima su kriptovalute poput bitcoina i **ethereuma** postale sinonim za „brzu i laku zaradu” zbog njihovog rasta koji se mjeri u tisućama postotaka u posljednjih desetak godina. Brojni zagovornici već sada najavljuju kako u kriptovalutama leži budućnost, nazivajući ih „digitalnim zlatom”. Unatoč rizicima, mogućnost zarade koju donosi ulaganje u kriptovalute doista je zapanjujuća.

Kriptovalute su oblik digitalne imovine koja se ne oslanja na središnje autoritete poput države ili banke, a njihovo se funkcioniranje temelji na **blockchain** tehnologiji. Kriptovalute na taj način svojim investitorima donose visoku razinu **neovisnosti** od financijskog sustava, cijena vrijednosnica, razine inflacije i sličnog. Čovjek ili organizacija pod pseudonimom Satoshi Nakamoto kreirao je 2009. godine prvu i najpoznatiju kriptovalutu pod imenom **bitcoin** kao alternativu tradicionalnom monetarnom sustavu. Kriptovalute nemaju utvrđenu vrijednost, već ovise o dogovoru onih koji ih koriste tj. što ih više ljudi koristi, to im je veća vrijednost. Cijena pojedine kriptovalute na tržištu iz tog razloga u značajnoj mjeri ovisi o ponudi i potražnji, ali i o trošku rudarenja kriptovaluta, regulacijama i konkurenciji.

Kriptovalute

U svijetu postoji preko 18.000 kriptovaluta što početnicima znatno otežava izbor kada je u pitanju ulaganje u kriptovalute. Oni koji su novi u svijetu kriptovaluta, najčešće mogu čuti savjet kako su najbolje kriptovalute za ulaganje **bitcoin** i **ethereum**. Radi se o etabliranim kriptovalutama čije su cijene, neovisno o volatilnosti tržišta, doživjele popriličan rast u posljednjih nekoliko godina. Najbolje kriptovalute za ulagače početnike svakako jesu bitcoin i ethereum, ali uvijek je dobro diverzificirati ulagački portfelj ulaganjem u nekoliko kriptovaluta te na taj način smanjiti investicijski rizik.

Međutim, prije nego što se odlučimo na ulaganje, svakako bismo trebali razmotriti pozitivne i negativne strane ulaganja u kriptovaluta. Krenimo od pozitivnog!

Pozitivne strane ulaganja u Kriptovalute

Iako cijena kriptovaluta poput bitcoina značajno varira, treba napomenuti da je u posljednjih 10 godina ostvarila **značajan rast** te donijela pozamašan prinos ulagačima u kriptovalute. Početkom 2011., cijena 1 bitcoina iznosila je otprilike 1 američki dolar. Iste je godine bitcoin na vrhuncu dosegao vrijednost od čak 30 dolara, ali je zaključio 2011. na 5 dolara. 2013. godine bitcoin je skočio s 13 dolara na 1.100 dolara, no kraj godine dočekao je na 165 dolara. 2017. cijena je skočila s 1.100 na 20.000 dolara i tada je tržište kriptovaluta konačno privuklo pažnju cijelog svijeta. Tijekom posljednje dvije godine cijena bitcoina varirala je, u nekim momentima približivši se 30.000 dolara, dok je u drugima ostvarivala preko 60.000 dolara. Rijetko koji oblik ulaganja je u posljednjih deset godina donio ovako velik prinos. Uz to, može se reći i da je ponuda većine kriptovaluta ograničena, što bi u teoriji trebalo osigurati dugoročan rast njihovih vrijednosti.

Ulaganje u kriptovalute donosi visoku razinu neovisnosti od financijskog sustava. Kriptovalute i dalje nisu predmet oštrijih regulacija, a k tome pružaju privatnost transakcije jer ih **ne nadziru središnje banke ili države**. Vrijednost kriptovaluta stoga ne ovisi o cijenama dionica, obveznica ili drugih vrsta imovine, kao ni o inflaciji. Iz tog razloga, kriptovalute predstavljaju alternativu fiat novcu.

Ulaganje u kriptovalute, dostupno je i malim i velikim investitorima. Mogu se ulagati veće ili manje količine fiat valute po izboru, a moguća je i međunarodna razmjena kriptovaluta bez ikakvih ograničenja. Kriptovalute su dostupne svakom tko ima pristup internetskoj vezi bilo gdje u svijetu. Kriptovalute se u nekim slučajevima već koriste kao legitimno sredstvo plaćanja. Iako je takva vrsta plaćanja tek u povojima, sigurno je kako će se ta industrija u budućnosti sve više razvijati te će plaćanje kriptovalutama biti znatno raširenije. Naznake širenja ove vrste plaćanja možemo vidjeti čak i u Hrvatskoj gdje je već moguće na brojnim mjestima poput **Centra Zlata** proizvođača plaćati kriptovalutama.

Negativne strane ulaganja u Kriptovalute

Kada govorimo o negativnim stranama ulaganja u kriptovalute, jedan od nedostataka svakako jest **visoki rizik**. Cijena čak i najetabliranijih kriptovaluta prilično je volatilna u kratkom roku u usporedbi s cijenama druge imovine poput dionica ili investicijskog zlata. Varijacije za više od 10% unutar nekoliko sati nisu rijetka pojava na ovom tržištu. Velik rast cijene pojedine kriptovalute često prati značajan pad zbog čega je potrebno odrediti toleranciju na rizik prije nego što se pozabavimo ulaganjem u kriptovalute. Na cijenu kriptovaluta u budućnosti mogle bi utjecati regulatorne promjene, kao i opasnost od toga da ih jedna ili više država **zabrane**. Iako mnogi ulagači toga nisu svjesni, kriptovalute se nažalost često koriste i tijekom sumnjivih i kriminalni radnji diljem svijeta kako bi se zameo novčani trag i na koncu oprao novac od ilegalnih aktivnosti. Takva vrsta aktivnosti smeta vlastima koje nastoje suzbiti aktivnosti organiziranog kriminala.

Kriptovaluta kao imovina s mogućnošću špekulativne zarade trgovanjem, podložna je plaćanju **poreza na kapitalnu dobit** koji iznosi oko 10% (+ prizrez), a računa se na temelju razlike nabavne i prodajne cijene umanjene za troškove trgovanja. No, tek zamjenom stečene vrijednosti za fiat novac, podložni smo plaćanju poreza na kriptovalute. U iznimnom slučaju, ako kriptovalutu držimo dulje od dvije godine, nismo dužni platiti porez na kriptovalute. Porez na kriptovalute nas također ne obvezuje ni prilikom zamjene jedne kriptovalute za drugu kriptovalutu.

Premda kriptovalute koriste složeni lančani sustav kriptiranja podataka koji je iznimno teško probiti ili fabricirati nepostojeću kriptokovanicu (svaki token bilježi sve transakcije u svojoj valuti), mogućnost **hakiranja** i dalje postoji na način da određeni pojedinac ili skupina ljudi provali u vaš online kripto novčanik. Tim putem već su otuđene na milijarde američkih dolara u vrijednosti kriptovaluta.

Osim toga, ako prilikom ulaganja u kriptovalute naiđete na projekt koji se na koncu pokaže kao potpuna prevara, ne postoji način kojim biste mogli zatražiti povrat svojih sredstava. U posljednje se vrijeme na internetu javlja sve više lažnih oglasa vezanih uz ovu vrstu ulaganja i stoga treba biti jako oprezan. Ulaganje u kriptovalute „visi u zraku“ jer kriptovalute nisu fizička imovina i ne mogu se držati u vlastitim rukama. Kriptovalute su dostupne jedino elektroničkim putem što znači da u određenim ekstremnim situacijama ne mogu poslužiti kao sredstvo plaćanja

Kriptovalute

Sada kada smo ukratko analizirali pozitivne i negativne strane, pokušat ćemo dati nekoliko korisnih sugestija za sve one koji žele ulagati u kriptovalute, a pritom izbjeci standardne početničke greške. Mnogi se pitaju kako ulagati u kriptovalu, a istovremeno diverzificirati i smanjiti rizik ulaganja? Pri investiranju u kriptovalute, važno je osvijestiti da je ova vrsta ulaganja **visoko rizična** zbog volatilnosti cjelokupnog kripto-tržišta u kratkom roku. Iz tog se razloga nikako ne savjetuje ulaganje veće količine od onog što je investitor spreman izgubiti. Prije ulaganja u kriptovalute potrebno je pomno istražiti tržište i donijeti adekvatnu odluku o tome kako i u koju kriptovalu ulagati.

Na ulagaču je da odluči koliko sredstva iz svog portfelja želi alocirati u digitalnu imovinu, no, kao i kod svakog drugog ulaganja, potrebno je periodično analizirati i mijenjati izlaganje riziku, s obzirom na postavljene ciljeve i druge financijske potrebe ulagača. Konvencija, kada je u pitanju diverzifikacija portfelja, nalaže da što je veći **rizik** ulagačkog instrumenta, to bi njegov udio u portfelju trebao biti manji.

Neznanje i neiskustvo, često prisutno kod mlađih ulagača, obično dovodi do iracionalnih investicijskih odluka. Zbog nemogućnosti pristajanja na oportunitetni trošak izgubljene prilike, odnosno neulaganja u određenu kriptovalu koja u ovom trenutku višestruko raste, neki ulagači odluče popratiti trend pozitivnog kretanja kada je već prekasno, odnosno kada je cijena kriptovalute već dostigla svoj vrhunac. Ovakva vrsta povodljivog ulaganja stoga često generira gubitke, a ne dobitke, i stoga nije adekvatan odgovor na pitanje kako ulagati u kriptovalute. Potrebno je odvojiti se od emocija kao što su panika, strah i pretjerani entuzijizam te hladnom i racionalnom glavom razmotriti svoje postupanje na tržištu.

Kao što smo već napomenuli, za početnike se obično savjetuje ulaganje u **etablirane kriptovalute** poput bitcoina ili ethereuma kako bi se pohvatala sama mehanika ulaganja u ovu vrstu imovine. Reputabilne kriptovalute obično privlače veći broj korisnika pa su i mreže za podršku oko ulaganja mnogo raširenije. Za nove ulagače obično se ne preporuča potraga za „skrivenim blagom“.

Gdje uložiti u investicijsko zlato i srebro?

Proces kupovine zlata i srebra vrlo je jednostavan, a moguće ga je obaviti u najkraćem roku u poslovnicama **Centra Zlata** ili preko našeg web-shopa, po najpovoljnijim cijenama, uz brzu isporuku i najkvalitetniju uslugu u Republici Hrvatskoj. Klijenti svoje zlato mogu **preuzeti** u našim uredima, primiti putem 100% osigurane i brze **dostave** diljem Hrvatske ili besplatno **pohraniti** u naše pouzdane sefove. Također nudimo i otkup investicijskog zlata i drugih plemenitih metala po najboljim cijenama na tržištu.

Centar Zlata u vlasništvu je tvrtke Saiva d.o.o. koja posluje još od 1994. godine. Radi se o trenutno najvećem specijaliziranom trgovcu plemenitih metala u Hrvatskoj, s prepoznatljivim brendom i dugogodišnjim iskustvom. Centar Zlata **ovlašteni je distributer** austrijske državne kovnice **Münze Österreich**, švicarskog **Argor-Heraeus**, njemačkog **Heimerle-Meulea** i **Hrvatske kovnice novca**. U našem bogatom i raznovrsnom asortimanu imamo veliki broj investicijskih zlatnika, kao i zlatnih poluga mase od 1 grama do 1 kilograma.

Naš tim financijskih analitičara redovito prati aktivnosti na globalnim financijskim tržištima te izrađuju detaljne prognostičke modele kretanja cijena zlata i drugih kovina kako bi pružili najaktualnije i najkvalitetnije informacije našim klijentima. Osim toga, objavljujemo i edukacijske materijale za sve zainteresirane građane.

Svojim radom osigurali smo kvalitetnu uslugu za **preko 50 000 korisnika**, u što se možete uvjeriti čitajući njihove vlastoručne recenzije. Svakom klijentu stojimo na raspolaganju za sve potencijalne upite.

Možete nam se obratiti putem chata na našoj web-stranici, telefona **01 / 3000 783** ili e-maila **info@centarzlata.com**. Sa zadovoljstvom odgovaramo na svako Vaše pitanje, uklanjamo sve nejasnoće te pružamo potpuno besplatno savjetovanje.

Ako Vas zanima najbolja ponuda investicijskog zlata u Hrvatskoj, posjetite nas na našoj internet stranici ili u jednoj od naših poslovnica. **Centar Zlata** idealno je mjesto za sve koji žele kupiti investicijsko zlato!

Centar Zlata - centralno mjesto investicijskog zlata i srebra

ZAGREB:

Savska 41/13 (neboder Zagrepčanka)
Trg Ante Starčevića 7 (Importanne centar)

RIJEKA:

Trpimirova 2/8 (Riječki neboder)

OSIJEK:

Kapucinska ulica 26

01 3000 783

info@centarzlata.com

www.centarzlata.com

Centar Zlata

E-knjiga "Top 5 ulaganja u doba inflacije" isključivo je edukativnog karaktera i ne radi se o investicijskom savjetu.

Prije ulaganja, informirajte se o potencijalnim rizicima svakog oblika ulaganja.

Centar Zlata

© Centar Zlata
2022.

www.centarzlata.com

info@centarzlata.com

01/3000 783

Saiva d.o.o.

Savska cesta 41/13, 10000 Zagreb, Hrvatska